

Obecný spravodajca

XV. 2018

Spišský Štiavnik

4

Vážení spoluobčania

Zástupcovia samosprávy prichádzajú do vašich životov takmer každodenne, aj keď si to mnoho krát ani neuvedomujeme. Veľmi veľa z prostredia samosprávy - z jej hospodárskeho, politického, kultúrneho, športového i školského prostredia sa snažíme publikovať aj prostredníctvom nášho Obecného spravodajcu.

V období, keď končíme volebné obdobie rokov 2014-2018 už trochu aj bilancujeme svoju činnosť a nedá sa opomenúť vyhodnotenie aj na úseku vydávania tohto nášho vzájomného informátora. V prvom rade by som sa chcela poďakovať všetkým členom redakčnej rady za čas a námahu, ktorú vynaložili k tomu, aby sme naozaj každý štvrtok mali možnosť dozvedieť sa čo najviac z nášho spoločného života v obci. Na druhej strane sme boli poctení, ak ste sa aktívne zapojili aj vy prostredníctvom neho do rozhodovacích procesov obce, alebo len tak ste sa podelili s nami o zážitky a postrehy, ktoré boli vždy obohatením jeho stránok. Aj v tomto aktuálnom čísle to bude opäť zaujímavý a historicky podložený článok nášho rodáka Janka Šavela, ktorý teraz žije v Spišskej Novej Vsi, pod názvom „Kaštiel v obrazoch“. Dobré vieme, že okrem maľovania je história Štiavnik

jeho veľkým koníčkom a som mu veľmi vďačná, že nezabúda na rodákov, ak čosi nové vybáda. Posúďte sami. A ak som vklzá trošku do histórie, určite sa nedá opomenúť krásne stretnutie v Bijacovciach dňa 9. októbra s riaditeľom neziskovej organizácie Svätý Hubert - pánom Čipkárom, ktorý sa pričínil o znovuvydanie /reedíciu/ knihy nášho rodáka - historika Spiša vdp. Jána Vencka s názvom „Z dejín okolia Spišského hradu“. Na jej úvodných stránkach pán Vencko píše: **„Pravdou je, že nemôže milovať svoju vlasť, kto nepozná jej minulosť, neporovná ju s prítomnosťou.“**

Históriu robí Boh s ľuďmi, ktorí svojou slobodnou vôľou robia čo chcú. Avšak často nestane sa tak, ako to oni chceli. No, bez ich vôle a účinkovania nebolo by sa všetko stalo, čo sa stalo. Uznal to aj Goethe slovami - Celá krútnava snaží sa dohora, myslíš si, že ju tlačíš a si sám tlačný. Pravý kresťan v dejinách má vidieť uskutočňovanie božieho plánu. História má byť vedúcou

hviezdou pre prítomnosť a nádejou pre budúcnosť. Každý národ hlavne príkladom svojich hrdinov vychováva svoju mládež k láske k vlasti. Národ, ktorý pamiatku svojej minulosti zničil, alebo dovolil zničiť, zavraždil svoj vlastný život.

A ak chcete vedieť viac, treba si túto knihu zakúpiť - doviezli sme zopár kusov, ale vieme aj doobjednať v prípade záujmu. Hodnota knihy je 12,50 €.

Chcem sa tiež poďakovať všetkým našim občanom - jubilantom roka 2018 že prijali naše pozvanie a spoločne sme si v piatok 12. októbra uctili Vaše jubileá v rámci mesiaca úcty k starším a vytvorili sme neopakovateľnú atmosféru, ktorá sa mi hlboko vryla do srdca. Tiež chcem poďakovať účinkujúcim - hlavne deťom z našej materskej škôlky, ktoré pod vedením svojich učiteliek odštartovali jeden krásny úprimne detský program. Aj vystúpenie našich členov z Klubu dôchodcov bolo pre všetkých naozaj veľkým prekvapením. Budeme na Vás dlho spomínať. Ešte raz Vám všetkým srdečne blahoželám a prajem Vám všetkým hlavne veľa pevného zdravia.

Na záver Vám chcem všetkým, milí naši spoluobčania, čitatelia Obecného spravodajcu poďakovať za priazeň, ktorú ste nám prejavovali tým, že ste sa na náš časopis - na jeho nový výtlačok vždy tešili a možno ho prečítali vždy až do konca a keď aj nie, dnes je tu vydanie, ktoré naozaj stojí za to.

S úctou

Mária Kleinová

Návšteva z Indie

3

Púť aj poznávanie

4

Poznáte súťaž RTVS
DAJ SI ČAS?

6

Kompostujeme

9-10

Kaštiel
v obrazoch

10-12

viac čítajte na
spisskystiavnik.sk

Spoločenská kronika

III. ŠTVRŤROK 2018

Novorodenci

- Juraj Parák
- Daniela Pačanová
- Damián Lacko
- Jasmína Pačajová
- Šimon Šarišský
- Adam Žiga
- Romana Polhošová
- Damián Žiga
- Július Chripko
- Simona Žigová
- Diana Čonková
- Nikolas Žiga
- Igor Lacko
- Melisa Pačanová
- Kristián Žiga
- Jakub Pačaj

Blahoželáme jubilantom

60 rokov

- Anna Hudzíkova, Mlynská

65 rokov

- Pavol Vrbiar, Kvetná
- František Modrík, Lúčna
- Jaroslav Slodičák, Slnčná
- Mária Dulovičová, Kvetná
- Ing. Ladislav Mencák, Priečna

70 rokov

- Helena Jakubcová, Kvetná
- Mária Bobková, Priečna
- Marta Kériová, Priečna

75 rokov

- Peter Martinko, Hlavná
- Mária Dulovičová, Lúčna

80 rokov

- Cecília Hudzíkova, Hlavná
- Milada Odrobinová, Hlavná

85 rokov

- Anna Martinková, Priečna
- Ladislav Hudzík, Hlavná

90 rokov

- Marta Lavriková, Hlavná

Prajeme im pevné zdravie!

Opustili nás

- Anton Rimbala
- Mária Chripková

Demografické údaje

K trvalému pobytu sa v III. štvrťroku 2018 prihlásili štyria občania, odstúpilo sa desať obyvateľov.

(O.R.)

Volby do orgánov samosprávy obcí

Deň a čas konania volieb - 10. 11. 2018, 7.00 - 22.00 hod.

- volebný okrsk č. 1, do ktorého patria ulice - ulice Hornádska, Kláštorňa, Lúčna, Mlynská, Železničná stanica, Mariánske námestie, Kaštieľ, Priečna súp.číslo 1 - 274, Kvetná, Slnčná; volebná miestnosť, ktorá sa bude nachádzať v Urbárskom dome v Spišskom Štiavniku, Hornádska 240, vchod zľava,

- volebný okrsk č. 2, do ktorého patria ulice - ulice Hlavná, Priečna od súp.čísła 275,; volebná miestnosť, ktorá sa bude nachádzať v Urbárskom dome v Spišskom Štiavniku, Hornádska 240, vchod sprava

Zoznam zaregistrovaných kandidátov

pre voľby starostu obce Spišský Štiavnik

Obec Spišský Štiavnik uverejňuje podľa § 178 ods. 2 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zoznam kandidátov, zaregistrovaných pre voľby starostu obce:

meno, priezvisko, titul, vek, zamestnanie, názov politickej strany

Michal Burda, Ing., 52 r.	ekonóm predaja	Kresťanskodemokratické hnutie
Roman Čonka, 36 r.	podnikateľ	Naj - nezávislosť a jednota
Mária Kleinová, Bc., 58 r.	starostka obce	nezávislá kandidátka

Zoznam zaregistrovaných kandidátov

pre voľby do Obecného zastupiteľstva v Spišskom Štiavniku

Obec Spišský Štiavnik uverejňuje podľa § 173 ods. 2 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zoznam kandidátov, zaregistrovaných pre voľby do obecného zastupiteľstva podľa jednotlivých volebných obvodov:

Volebný obvod č. 1

Vo volebnom obvode sa volí 9 poslancov.

meno, priezvisko, titul, vek, zamestnanie, názov politickej strany

Adrián Balog, 35 r.	operátor	Naj - nezávislosť a jednota
Štefan Bukovič, Ing., Mgr. 42 r.	investičný riaditeľ	Slovenská národná strana
Michal Burda, Ing., 52 r.	ekonóm predaja	nezávislý kandidát
Roman Čonka, 36 r.	podnikateľ	Naj - nezávislosť a jednota
Marcel Dulovič, Mgr. Art., 32 r.	slobodný umelec	nezávislý kandidát
Renáta Dulovičová, Ing., 51 r.	ekonomicko-personálna pracovníčka	Progresívne Slovensko
Katarína Galasová, Mgr., 54 r.	hlavná majsterka odbornej výchovy	Sloboda a solidarita, Obyčajní ľudia a nezávislé osobnosti /oľano/
Martin Hudzík, Ing., 49 r.	senior designer	nezávislý kandidát
Stanislav Hudzík, 53 r.	živnostník	Kresťanskodemokratické hnutie
Ján Koňa, 41 r.	podnikateľ	Strana tolerancie a spolunažívania
Matúš Korheľ, Ing., 42 r.	projektový manažér	nezávislý kandidát
Dušan Lacko, 39 r.	asistent učiteľa	Strana tolerancie a spolunažívania
Jaroslav Lacko, 57 r.	robotník	Strana rómskej koalície - srk
Daniel Martinko, Ing., 53 r.	manažér	nezávislý kandidát
Róbert Martinko, 48 r.	manažér predaja	nezávislý kandidát
Peter Parák, Mgr., 34 r.	riaditeľ pobočky banky	nezávislý kandidát
Rudolf Pokoš, 55 r.	nezamestnaný	Naj - nezávislosť a jednota
Ján Rusnák, 45 r.	robotník	Slovensko do toho!
Konrád Števec, Ing., 65 r.	dôchodca	Spolu - občianska demokracia
Cyril Žiga, 38 r.	podnikateľ	Rómska iniciatíva Slovenska
Martin Žiga, 35 r.	podnikateľ	Naj - nezávislosť a jednota

Návšteva z Indie

Dňa 23. septembra 2018 do našej farnosti zavítal páter Martin Madassery SVD, ktorý pochádza z Indie. V nedeľu celebroid svätú omšu veľmi peknou slovenčinou.

Po svätej omši veriaci dostali pozvanie na prednášku, v ktorej

sa chcel predstaviť. Páter Martin veriacich ohúrilo svojou veselotou a bezprostrednosťou. V prezentácii ukázal svoju krajinu, rozobral históriu kresťanstva v Indii. Spomenul aj školstvo a sociálny systém, ktorý majú v tejto veľkej krajine. Hovoril aj o sebe, ako sa stal misionárom. Nazreli sme aj do súkromného archívu – premietol nám svoju prímichnú svätú omšu a hostinu, ktorú pripravili pre 1000 ľudí. Na záver ukázal oblečenie, ktoré

nosia v Indii deti, dievčatá, ženy a muži. Odevy si obliekli naši veriaci, a tak sme si to nemuseli iba predstavovať. Páter Martin pracuje na Slovensku. Pracoval štyri roky s Rómami, teraz slúži sväte omše a vysluhuje sviatosti v nemocnici v Nitre, a zároveň robí animácie o verbistoch. Prajeme mu pevné zdravie a iba pozitívne ohlasy od slovenských veriacich.

Martina Mizerová.

Indické odevy a páter Martin z Indie foto M.Mizerová

Páter Martin Madassery a Mgr. Daniel Šalát pri svätej omši (Autor foto: M.Mizerová)

Z obecného zastupiteľstva

» 5. zasadnutie OZ/27. 8. 2018

OZ určilo a schválilo do návrhovej a mandátovej komisie p. Jána Kalakaja a p. Dušana Lacka, za overovateľov zápisnice p. Jaroslava Lacka a p. Jána Koňu. Mandátová a návrhová komisia konštatovala, že bolo prítomných 7 z 9 poslancov (77 %) a OZ bolo uznášaniaschopné.

OZ schválilo program OZ a zobralo na vedomie kontrolu plnenia uznesení zo dňa 28. 6. 2018, v platnosti ostáva uznesenie č. 93/2015 - kuka nádoby. OZ schválilo plán kontrolnej činnosti na 2. polrok 2018.

OZ zvolilo prísediaceho Okresného súdu v Poprade v súlade s ustanovením 140 ods. 1 zák.č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich v znení doplnkov a v zmysle súhlasu predsedu Okresného súdu p. Martina Martinku, bytom Spišský Štiavnik, Kvetná.

OZ zobralo na vedomie žiadost' Obvodného oddelenia policajného zboru v Hranovnici k listu Obecného úradu č. j. 373/2016. OZ nebude kolektívne prejednávať problematiku uvedenú v danom liste. Poslanci OZ sú ochotní individuálne vypovedať k obsahu listu.

OZ schválilo rozpočtové opatrenie č. 1/2018 v zmysle zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

OZ odporučilo stavebnej komisii zaoberať sa žiadosťou L.Š. a manželky M.Š., ul. Priečna, Spišský Štiavnik.

OZ zobralo na vedomie žiadost' o zrušenie menovacieho dekretu Mgr. Martina Mizerová, Mlynská, Spišský Štiavnik - kronikárka obce a odporúča pani starostke vypracovať podmienky na výber nového kronikára obce Spišský Štiavnik.

OZ schválilo finančný príspevok vo výške 200 € v zmysle žiadosti S. B., Priečna, Spišský Štiavnik, finančný príspevok vo výške 250 € v zmysle žiadosti V. H., Spišský Štiavnik a finančný príspevok vo výške 250 € v zmysle

(pokračovanie na strane 4)

viac na www.spisskystiavnik.sk

(pokračovanie zo strany 3)

žiadosti M. H., Priečna, Spišský Štiavnik.

OZ nesúhlasilo s poskytnutím svojich súkromných mailových adries pre účely modernizácie MV SR pre operačný program efektívna verejná správa modernizácia, doporučilo riešiť zriadením nových mailových adries v tvare poslanec1 až 9. OZ schválilo finančný príspevok vo výške 200 € na základe žiadosti neziskovej organizácie Svätý Hubert, Bijacovce č. 1 na reedíciu knihy z dejín okolia Spišského hradu.

Za správnosť výpisu: OR

Skauting nás baví...

K jesenným čoraz kratším dňom patrí šarkaniáda.

Tradičná šarkaniáda u Foxy na Hôrke patrí k nenáročným, ale príjemným akciám nášho zboru. Stretnú sa tam známi aj menej známi zo širokého okolia. Toho roku sa zaregistrovalo deväťdesiat ľudí. Prišli hostia z Hrabušíc, Popradu, silné zastúpenie mal Vydriák a domáca Hôrka, ale najpočetnejšia výprava prišla zo Štiavniku, takmer tretina z celkového počtu.

Sme vďační za každého nového aj budúceho člena partie.

Domáci uvaria guláš, teplý čaj a iné pohostenie.

Je celkom zábavné pozorovať, ako začínú púšťať šarkany rodičia s deťmi, iniciatívu preberú deti a nakoniec nechajú šarkany na starosť rodičom...

Okrem púšťania šarkanov k pravidelným zábavám patrí kolotoč, strelba zo vzduchovky a loptové hry. Ale najdôležitejšie je sa stretnúť a navzájom sa povzbudiť a potešiť.

20.10. sme boli v Dolní Dobrouči, okres Ústí nad Orlicí. Tamojší skauti organizovali 29. ročník Závodů skautských hlídek. Posledné dva ročníky sú s medzinárodnou účasťou, lebo sa ich zúčastňujú aj Slováci. Súťaže sa každý rok zúčastní asi dvadsať trojčlenných skupín detí do 15 rokov. Súčet rokov celej skupiny nesmie presiahnuť 38 rokov, prípadne 40

(pokračovanie na strane 5)

Púť, aj poznávanie

Ružencové bratstvo pri tunajšej farnosti Spišský Štiavnik zorganizovalo púť do Ružencovej záhrady vo Vyšnej Šebastovej pri Prešove.

Dňa 22.septembra 2018 pred začiatkom mesiaca sv. ruženca- októbrom, sme v rámci každoročnej tradície ponúkli členom ruženca, ale aj ostatným farníkom možnosť zúčastniť sa púte do ružencovej záhrady. Aby sme však využili priestor aj čas v danú sobotu, spojili sme túto púť aj s bližším poznaním Prešova. Prešov, ako mesto vyššieho územného celku aj pre našu obec, v podstate nie je pre nás neznámy. Avšak o jeho histórii, o tom, že je tretím najväčším mestom na Slovensko, mnohí sa dozvedeli až v tento deň. Aj keď nám počasie nie veľmi prišlo, prezreli sme si Hlavnú ulicu, s informáciami o jednotlivých budovách, kostoloch, ale aj o tom, že centrom Prešova prechádza 49. rovnobežka, čo je zdokumentované aj jej kovovým zobrazením na chodníku.

Aj keď cez deň nie sú bežne pootvárané kostoly, mali sme zabezpečený vstup do františkánskeho kostola, kde sme si okrem kostola mali možnosť prezrieť relikvie 478 svätcov v prihlom kláštore.

Každý si tu mohol nájsť tých svojich najviac uctievaných svätcov, s krátkym popisom ich života.

Na Hlavnej ulici sme si prezreli krásne zrenovované fasády jednotlivých budov, ako Palác Kloboušických, Rákociho palác, Bosáková banka, budova magistrátu, budovy starého a nového divadla, budova krajského súdu, Karafova väznica, vodná veža, ap.

V rámci prehliadky kostolov sme navštívili konkatedrálu sv. Mikuláša, Evanjelický kostol sv. Trojice, a dlhší čas sme venovali aj prehliadke grécko-katolíckej katedrály sv. Jána Krstiteľa. Katedrála však bola otvorená len pri vstupe, takže žiaľ, nedostali sme sa ku kaplnkám, kde sú pochovaní blahoslavení biskup Gojdič a biskup Hopko. Z uvedeného dôvodu sme si tiež nemohli prezrieť k o p i u

turínskeho plátna v rovnakej veľkosti ako je jej originál v Turíne.

Čerešničkou na torte bola krížová cesta, aj samotná Kalvária v Prešove. Myslím, že takmer nikto z účastníkov zázajdu, aj keď poznáme Prešov, nebol doteraz na Kalvárii.

Splnil sa tak sen aj tých, ktorých Prešov priťahoval kvôli Kalvárii. Aj keď to bolo kvôli mokrému terénu náročnejšie na zdolanie kopca, samotný kostolík na konci Kalvárie, ale aj úžasný výhľad na mesto a okolie, boli odmenou za tú námahu.

Popoludní sme už pri vylepšenom počasí navštívili ružencovú záhradu vo Vyšnej Šebastovej, kde sme mali aj sv. omšu.

Našu púť sme ukončili ešte návštevou hrobu pána dekana na Spišskej Kapitole, kde sme si položením venca a zapálením kahancov uctili práve prvé výročie od jeho odchodu do domu Nebeského Otca.

Posilnení vo viere, s modlitbami sv. ruženca sme sa podvečer, hoci trochu unavení, vrátili domov.

MJ

Účastníci púte (autor foto: V.Noga)

Umelecký zážitok z Liptovskej Tepličky

V nedeľu, 16. septembra 2018 o 13.00 hodine, sa vo farskom kostole v Spišskom Štiavniku predstavili mladí nadšenci z kresťanského spoločenstva Pripravme cestu Pánovi a dobrovoľníci z Liptovskej Tepličky.

Hovoreným úvodným slovom a scénickým tancom predviedli príbeh o Sedembolestnej Panne Márii. Umelecký zážitok bol umocnený spevom moderných pretextovaných piesní a hrou na gitare. Diváci nešetrili potleskom.

Duchovný otec Mgr. Daniel Šalát sa mladým umelcom poďakoval za nádherný program, ktorý nás naozaj duchovne obohatil.

Martina Mizerová

Pásmo o Panne Márii (Autor foto: M. Mizerová)

Živió, oslávenci!

V piatok podvečer, 12. októbra, sa do Urbárskeho domu v Spišskom Štiavniku poschádzali oslávenci, ktorí v roku 2018 oslávili okrúhle narodeniny. Prítomných hostí privítala pani Oľga Rákociová, potom pán Marián Palárik predniesol báseň. Všetkých oslávencov potešili deti z Materskej školy v Spišskom Štiavniku. Recitovali, spievali, tancovali a šantili tak, že všetkým vyčarovali úsmev na tvári. Jubilantom sa prihovorela pani starostka Bc. Mária Kleinová, ktorá predniesla aj prípitok.

Kyticou piesní blahoželali

speváci z Klubu dôchodcov v Spišskom Štiavniku, ktorých na harmonike sprevádzal Ing. Peter Parimucha. Po kultúrnom programe nasledovala chutná večera, úžasný zákusok s kávou, o ktoré sa postaral pán Marián Jendrál. Po večeri boli jubilantom odovzdané ruže a darčeky. Tanečnú zábavu rozprúdili hudobní hostia, Božanka a Martin Jakubec, ktorí v našej obci neboli prvýkrát. Tešili sa zo stretnutia a oslávenci sa nedali zahanbiť a tancovali, čo im nohy stačili. O posledné prevkapanie sa postarali členky

z Klubu dôchodcov v Spišskom Štiavniku, pani Mária Chripková, pani Katarína Závadská a pani Agnesa Palgutová, ktoré presvedčivo zahrali hádku dedinských klebetníc. Scénka mala veľký úspech a hostia herečky ocenili dlhým potleskom.

Milí jubilanti, prajeme Vám pevné zdravie, veľa sily, by ste s nami dlho žili. Veľa lásky, šťastia, spokojnosti a hojnosť Božích milostí. Všetko najlepšie!

Martina Mizerová

Jubilanti 2018 (Autor foto: M. Javorský)

(pokračovanie zo strany 4)

rokov, ak je skupina prevažne dievčenská.

Samotná súťaž prebieha asi takto: hliadka sa zaregistruje na štarte, do mapy si nakreslí trasu a vyštartuje do lesa. O päť minút na trať vyrazí ďalšia skupina. Na trati dlhej asi šesť kilometrov je niekoľko stanovísk a na každom sa rieši nejaká úloha, väčšinou je na úlohu aj časový limit. Úlohy sú teoretické, zamerané na históriu skautingu, poznanie živej i neživej prírody, práca s mapou a buzolou, základy prvej pomoci. A úlohy praktické, ako postaviť stan alebo založiť oheň. Praktická orientácia v teréne sa po zlych skúsenostiach už radšej nehodnotí, lebo občas sa niekto stratil a museli ho hľadať dlho do noci.

Vlani sme na preteky postavili jednu trojicu, skončila na treťom mieste. Toho roku tá istá zostava vyhrala preteky.

Druhá naša mladšia trojica s menšími skúsenosťami skončila hlboko v štartovom poli.

Na rok pôjdeme opäť. Máme doma putovnú trofej, tak ju musíme vrátiť.

Mimo hlavnú súťaž môžu ísť na trať aj R&R - roveri a radcovia. Z troch skupín sme obsadili druhé miesto. Najrýchlejšie sme urobili pahrebu, najskôr sme postavili stan, pacient by nám umrel až po príchode sanitky, ale čo je to opuka alebo koroptev, to som sa musel opýtať gúgla.

V septembri sme sa zúčastnili slávnosti blahorečenia Anky Kolesárovej. O tomto dievčati bolo v tom čase popísané a povedané dosť veľa, takže o nej nepoviem nič nové. Iba to, že nenápadná spomienka na tento deň ostane v ľuďoch dlho.

V ten deň bol v Košiciach aj dúhový pochod. Cestou späť sme stretli niekoľko dievčat, všetky boli rovnako originálne s rovnakými fialovo-zelenými vlasmi a s piercingom v nose a

(pokračovanie na strane 6)

(pokračovanie zo strany 5)

oblečené v čiernom.

V novinách bolo o tomto pochode napísané, že na tie decká kotlebovci pokrikovali: „Rodina, rodina!“ Z pochodu sa ozývalo: „Láska, láska!“

Tieto dve slová, rodina a láska, sú asi kľúčom k nedorozumeniu, tragédii aj k riešeniu. V tomto kontexte tieto dve slová zneli na opačných stranách barikády. Láska bez rodiny a rodina bez lásky. V rodinách máme všelijaké stupne egoizmu, nezáujmu, neveru, rozvody, striedavú starostlivosť, promiskuitu, alkoholizmus, gamblerstvo, protivné svokry, zvady, domáce násilie, nechcené deti, potraty, intrigy... Čo z toho pripomína lásku?

Keď nie je láska tam, kde by mala byť, nečudujme sa, že ju mladí hľadajú tam, kde by byť nemala. Jednu chybu sa snažia opraviť inou chybou.

Anka Kolesárová ma na hrobe napísané: „Radšej zomrieť, ako zhrešiť.“ Hriech nie je iba abstraktný priestupok proti archaickým predpisom spred nášho letopočtu. Hriech je to, keď si ubližujeme navzájom. Slovmi, skutkami i ničnerobením.

Ovič

Oddiel Gumkáčiek, 122. zbor Anjelov strážnych

Vianočné zvyky a tradície

Vianočný čas je odpradáva sprievádzaný ľudovými zvykmi, ktoré majú pôvod v kresťanstve aj v predkresťanskej dobe. Vianoce sa slávia v dňoch blízko zimného slnovratu a slnovrat ako významný a pravidelný astronomický úkaz sa spája s prírodným náboženstvom, z ktorého sa do dnes zachovalo niekoľko zvykov a poverí. Pripomeňme si niekoľko z týchto zvykov, ktoré sa ešte nedávno udržiavali v okolí.

Dlho pred Vianocami, na Ondreja, dievčence varili pirohy s lístkami s chlapčenskými menami. Ktoej sa aké meno ušlo, za

(pokračovanie na strane 7)

Poznáte súťaž RTVS DAJ SI ČAS?

Ak sledujete v sobotu doobeda Jednotku na RTVS, určite odpoviete na našu otázku slovom „áno“. Je to zábavno-súťažná relácia pre deti s moderátormi Mimom a Monikou, v ktorej nejde len o znalosti z histórie, ale aj o zručnosť, spoluprácu, fantáziu a pohotovosť súťažiacich. Dĺžka relácie je 30 minút. Súťažný tím pozostáva zo štyroch súťažiacich a proti sebe nastúpia vždy dva tímy z rôznych miest Slovenska. Súťaž má 5 kôl, počas ktorých súťažiaci riešia zadania súvisiace s témou relácie. Na toto súperenie sa nedá dopredu pripraviť, pretože tému sa dozvedia tímy až pred natáčaním.

V DinoParku (Autor foto: archív ZŠ)

Súťažiace družstvo (Autor foto: archív ZŠ)

Našich siedmakov už počas minulého školského roka prihlásila do tejto súťaže ich triedna učiteľka Mgr. Zuzana Jendrálková. Aké bolo naše prekvapenie, keď sa nám ozvali z televízie v Bratislave, že v prípade nášho záujmu sa môžeme zúčastniť tejto súťaže. Veľmi sme sa potešili a výzvu prijali. Veď to bola výborná príležitosť dostať sa do nášho hlavného mesta, pohybovať sa v priestoroch RTVS v Mlynskej doline v Bratislave a navštíviť aj susednú ZOO s DinoParkom.

Natáčanie sa uskutočnilo 2. októbra 2018. Mohli sme si so sebou zobrat aj ostatných žiakov našej školy, ktorí vytvorili výbornú atmosféru v publiku a po celý čas svojich kamarátov statočne povzbudzovali. Ráno o 5,30 hod. sa žiaci 7.A, 6.A a 5.A triedy spolu s učiteľkami usadili do objednaného autobusu a tešili sa na dlhú cestu do našej perly na Dunaji – Bratislavy. Počasie nám síce neprialo a počas celej cesty nám pršalo, no aj tak sme si to spolu užili. Prežili sme aj malé nevolnosti v zákrutách a hodinu pred obedom sme zaparkovali pred RTVS. Zrazu sa ukázalo slniečko a my sme sa tešili, že nakoniec bude aj pekné počasie. Ale príroda je figliarka a o niekoľko minút sa spustil hustý dážď spre-vádzaný krúpmi. Ani to nám nevadilo. Vbehli sme do budovy televízie a všetci sme si obliekli žiarivožlté tričká, ktoré sme si dali vyrobiť na túto príležitosť a už sme len čakali, čo sa bude diať. Štvorčlenné súťažné družstvo siedmakov v zložení Andrej Brtko, Bianka Slivková, Amália Galovičová a Dominik Mendel dostali červené tričká s logom súťaže, a tak sme fandili červeným. Témou súťaže bola

Žilina. Naši žiaci statočne bojovali proti svojim súperom zo Spišskej Novej Vsi v každej disciplíne – vedomostnej i športovej. Z publika ich nadšene povzbudzovali žiaci zo spomínaných tried. Ale šťastie je vrtkavé a prišlo viac našim súperom, ktorí tam už raz boli a predtým odišli domov s prehrou. Teraz už vedeli čo a ako a túto svoju výhodu aj využili. Naši sa ale nedali vôbec zahabiť a bojovali ako levy. Nakoniec sme svojmu súperovi podľahli s malým bodovým rozdielom. Ale to vôbec nevaď! Naše družstvo bolo aj tak veľmi šikovné a my sme na nich hrdí. Veď nakoniec môžeme sa prihlásiť znova.

Po namáhavom a únavnom nakrúcaní sme sa stretli s ostatnými žiakmi, ktorí obdivovali zvieratá v bratislavskej ZOO a plní zážitkov sme nasadli do autobusu smer Spišský Štiavnik. Je to ďalšia skúsenosť pre naše deti. Žiaci nielen súťažili a povzbudzovali, ale mali možnosť nahliadnuť do zákulisia televízie a na vlastnej koži zažiť atmosféru prípravy televízneho programu.

Ten, kto o tom vedel alebo mal šťastie, mohol si naše výkony pozrieť na stanici RTVS 1 v sobotu 27. 10. 2018 dopoludnia.

MM

Žiaci ZŠ v Bratislave (Autor foto: archív ZŠ)

Hubertovou jazdou sme sa rozlúčili so sezónou

Je neodškriepiteľnou pravdou, že medzi najkrajšie a najmúdrejšie zvieracie stvorenia patrí určite kôň. Je to náš pomocník a priateľ, ktorému ak raz venujeme svoje srdce, je to navždy. Oslavou koníkov je aj Hubertova jazda, ktorá sa koná na počesť patróna poľovníkov, svätého Huberta. V dnešných podmienkach sa vykonáva imitáciou skutočného honu na líšku. Jeden z jazdcov má na sebe pripevnenú líščiu kožušinu, prípadne chvost a ostatní jazdci sa ju pokúšajú uloviť.

Celý hon sa riadi reglementom Hubertovej jazdy, ktorý obsahuje pravidlá, ktorými sa musia jazdci riadiť. Na záver sa v imitovanom súde žartovným spôsobom potrestajú previnilci týchto pravidiel. Víťazom sa stáva

jazdec, ktorému sa podarí najst' a dohoniť jazdca označeného ako líška a strhnúť mu z ramena líščiu kožušinu.

V sobotu 6. októbra 2018 sa v našej obci konal už 7. ročník tejto atraktívnej akcie pod záštitou p. Stanislava Hudzíka so svojou rodinou a ďalších nadšencov. Počasie bolo ako na objednávku a na družstevnom kopci sa zišlo spolu 46 koní. Z tohto počtu bolo 36 koní v sedle a 10 koní v piatich záprahoch. No a nesmieme zabudnúť ani na 85 ľudských účastníkov tejto jazdy. Najmladšou jazdkyňou bola 12 ročná Šarlota Mačičáková a najstarším jazdcom bol 69 ročný Ján Andráš. Od samého rána sa obcou niesli zvuky country hudby z obecného rozhlasu, ktoré predpovedali, že sa bude niečo diať. Po desiatej hodine už obcou kráčal sprievod jazdcov ozdobených kokardami na koňoch a zvoniacich povozov. Ľudia vychádzali zo svojich domov a nadšene ich fotili a zdravili. Bol to naozaj úchvatný pohľad. Na čele sprievodu hrdo niesla kobyľa Tiketa svoju majiteľku Pavlu Hudzíkovú, ktorá sa zhostila úlohy líšky. Ďalším nemenej dôležitým členom tejto parádnej jazdy bol majster Bartolomej Odrobina, ktorý viedol celý huf. Lesmi a lúkami v okolí Spišského Štiavniku a Betlanoviec jazdci naháňaním líšky

prešli 20 kilometrov. Na Podlesku v Slovenskom raji čakalo všetkých malé občerstvenie, koníky si mohli trochu oddýchnuť a po hodinke sa vrátili do Spišského Štiavniku, kde sa hľadala líška. Podarilo sa to mladej jazdkyni z Arnutoviec Kristíne Hrubiznovej. Deň pokračoval súťažami slalomu záprahov, slalomu jazdcov v sedle a trisku jazdcov v sedle do kopca. Po skončení zápolenia jazdci odviezli a odviezli svoje koníky do stajní, odsedlali, očistili a odmenili dobrou večerou. Ani jazdci neostali naprázdno a večer sa už „v gala“ všetci stretli na vyhodnotení celého dňa, ktorý začal slávnostným prípitkom a chutnou večerou. Nasledoval súd nad previnilcami, ktorí porušili pravidlá pri lovení líšky, víťazom boli odovzdané ocenenia a nezabudlo sa ani na pasovanie nových jazdcov do jazdeckého cechu. Celá táto akcia sa niesla v znamení dobrej nálady a priateľstva medzi koňom a človekom.

A čo povedať na záver? Je chvályhodné, že v našej obci, ktorá je známa svojou bohatou históriou jazdeckého športu, sa stále nájdu nadšenci, ktorí aj napriek tomu, že nemáme jazdecký oddiel, sú ochotní investovať svoj čas a financie pre pokračovanie jazdecktva.

MM

(pokračovanie zo strany 6)

takého chlapca sa vraj mala vydať.

Na Luciu sa z domu vymetali pavučiny, aby sa spolu s nimi vymietlo všetko „porobisko“ - kľatby a zarieknutia.

Pred Vianocami sa upratoval celý dom, všetko sa z domu vynieslo na dvor, vyprášilo, umylo, pozametalo a až tak sa nanosilo a poukladalo späť do domu. Keď mal dom jednu izbu a kuchyňu, bývalo tam desať ľudí a každý mal robotné šaty na seba a kostolné odložené, tak toto upratovanie sa dalo urobiť relatívne rýchlo.

„Vilija - rada dzeci pobija.“ Posledné upratovanie sa zvyklo robiť na štedrý deň doobeda. Okrem toho sa dodržiaval pöst a chlapi, aby doma neprekážali, išli radšej do krčmy. A tak kombinácia hladu, alkoholu, zhonu, únavy a túžby po dokonalosti často prešla do hádok a výchovných po zadku.

Na štedrý deň chodili na návštevy iba bosorky.

Na štedrovečernom stole boli pod obrusom skryté peniaze, aby v dome nechýbali celý rok. Na polnočnú omšu sa chodilo dve hodiny skôr, aby si človek sadol. A tak malé deti dve hodiny sedeli a pred polnocou ich aj tak staršie tetky vyhnali z lavice, predsa nebudú deti sedieť a babky stáť.

Nadránom po polnočnej omši dobrý gazda išiel najprv do maštale hodiť kravam trocha sena, nech aj tie hoviadka božie majú radosť z toho, že sa nám narodil Kristus Pán. Až potom išiel do domu na klobásku v kapuste. Obyčajne to bolo prvé mäsité jedlo po advente.

Medzi Vianocami a Tromi kráľmi chodil pán farár posväcovať domy. Zo stromčeka sa mohli sladkosti jesť až vtedy, keď farár z domu odišiel.

OG

Účastníci Hubertovej jazdy (Autor foto: R. Martinko)

viac
čítajte
na

spisskystiavnik.sk

Štiavnické okienko poézie

Džeg a fazuľa

Zasial Kubo tri fazuľky,
aby mal čo do papuľky.

Úžitok mal z toho veľký,
sedem mechov z každej byľky,

čo vyrástla až do neba,
že mu k žatve rebřík treba.

Vzbudil závisť na dedine,
vraj: „Dvanásť vriec na rastline!“

– „Sú to kúzla, vzácní páni?
Či to robia dusičnany?“

– „Veď nerobte toľko kriku,
zmenili sme genetiku.

Nevadí, že jesť sa nedá,
píšme na ňu: PRVÁ TRIEDA!“
-Q-

OZNAMY

Dobrovoľný hasičský zbor Spišský Štiavnik usporiada 17. novembra 2018 Katarínsku zábavu.

Štiavnický ples sa bude konať 23. februára 2019.

Súťaž

Redakčná rada vyhlasuje súťaž o najkrajší interiérový vianočný stromček v roku 2018. Fotky svojich nápaditých a zaujímavých stromčekov môžete poslať od 20. decembra do 31. decembra 2018 na mailovú adresu obec@spisskystiavnik.sk V januári 2019 vyhodnotíme tri najkrajšie stromčeky a súťažiaci budú odmenení hodnotnými darčekmi.

Recepty

Kapustové holúbky

2 stredne veľké sladké kapusty
200 g bravčová masť
2 cibule
2 hlávky cesnaku
1,5 kg mletého bravčového

(pokračovanie na strane 9)

Farnosť na kolesách

Táto akcia sa konala už tretíkrát. Dňa 15. septembra 2018 sa cyklistickí nadšenci stretli na autobusovej zastávke.

Predpoveď počasia nebola priaznivá, ale 29 účastníkov zariskovalo a vydalo sa na známu trasu Spišský Štiavnik – Slovenský raj – Kopanec – Vernár – Hranovnica – Spišský Štiavnik. Trasu absolvovali všetci účastníci bez zranenia. Na priebeh dohliadal

Ing. Martin Hudzík a sprievodné vozidlo viedol pán Ľubomír Kacvinský. O 14.00 hod. sa všetci cyklisti stretli v areáli TJ Spišský Štiavnik, kde ich s výborným pohostením čakal Jozef Javorský. Veríme, že sa táto zdraviu prospešná akcia zopakuje aj o rok.

MM

Účastníci cyklistického výletu (Autor foto: M. Mizerová)

Bežali aj naši...

Dňa 7. októbra 2018 sa konal 95. ročník Medzinárodného maratónu mieru v Košiciach. Tento maratón, ktorý je najstarší v Európe, sa po prvýkrát bežal v roku 1924.

Od roku 1997 sa bežia dva okruhy v historickom a širšom centre mesta po asfaltových a kamenných cestách s absolútnym vylúčením dopravy.

V tomto roku súťažili muži a ženy v kategóriách: maratón 42, 195 km; polmaratón 21,975 km; korčuliari 20 km; handbikeri 20 km; minimaratón 4,2 km a štafeta 4x ¼ maratón.

Štiavničan Milan Brachňák, ktorý absolvoval košický maratón 9x a polmaratón 23x, dosiahol čas v polmaratóne 2:17:16.

Polmaratónu sa zúčastnili aj naši rodáci Jaroslav Šedivý, ktorý dosiahol čas 2:23:06 a Julian Lavrik, ktorý dosiahol čas 1:27:28.

Bežcom prajeme ešte veľa úspešných behov.

MM

Medaila a štartové číslo Milana Brachňáka (Autor foto: M. Mizerová)

Zodpovednejšie k odpadu - kompostujeme

Naša obec zahajuje projekt domáceho kompostovania. Reaguje tak na nový zákon o odpadoch, ktorý je v platnosti od 1. 1. 2016 a zároveň na vysoké množstvo zeleného odpadu, ktorý sa nachádza v zmesovom komunálnom odpade.

Vyhľadajte č. 371/2015 Z.z. definuje, že na účel zabezpečenia triedeného zberu biologicky rozložiteľného odpadu zo záhrad podľa § 81 ods. 7 písm. b) tretieho bodu zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch, ak ide o individuálnu bytovú výstavbu, obec zabezpečí, aby každá domácnosť mala

- **zbernú nádobu** s minimálnym objemom 120 litrov, pričom frekvencia odvozu zberných nádob musí byť minimálne jedenkrát za 14 dní a zber biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu musí byť vykonávaný minimálne v období mesiacov marec až november alebo

- **kompostovací zásobník**, v ktorom budú tieto domácnosti kompostovať nimi vyprodukovaný biologicky rozložiteľný komunálny odpad.

Naša obec sa rozhodla pre ekologickejšie, ekonomickéjšie a zmysluplnejšie riešenie - kompostovanie. Projekt domáceho kompostovania v rodinných domoch sa obec rozhodla spustiť tento rok. Cieľom tejto koncepcie je odbúrať biologicky rozložiteľný odpad z nádob na zmesový komunálny odpad. Jeho množstvo totiž tvorí v priemere viac ako polovicu objemu týchto čiernych nádob. Občania tak začnú popri separovaní plastov, skla, papiera, kovov a ostatných zložkách triediť aj svoj zelený odpad zo záhrad a rastlinný odpad z kuchýň. Kompostovanie má pomôcť k čistejšej a zelenej obci.

Biologicky rozložiteľný odpad už nemôže končiť v komunále

Biologicky rozložiteľný odpad ako odpad zo záhrad, najmä kvety, konáre, lístie, pokosená tráva či šupky z kuchyne už viac

podľa nového zákona o odpadoch nemožno vyhadzovať do bežných kuka nádob na zmesový odpad, ale musí byť zhodnocovaný napríklad kompostovaním. Prečo to tak je?

Bioodpad z domácností sa donedávna umiestňoval na skládky komunálneho odpadu, ktoré začali naberať nekontrolované rozmery. Bioodpad ako taký je sám o sebe je vo väčšine prípadov neškodná látka, avšak jeho zmiešavaním s ostatnými druhmi odpadu prispieva k zvýšeniu škodlivých a nekontrolovateľných reakcií na skládkach a v spaľovniach. Keď sa tento organický odpad rozkladá na skládke pri anaeróbných podmienkach, vzniká skládkový plyn a jeho prioritnou zložkou je metán. Ten je jedným z hlav-

dého rodinného domu.

Viac ako polovicu odpadu tvorí práve bioodpad

Každý obyvateľ vyprodukuje cca 339 kg odpadu ročne, z ktorého až 45% tvorí biologicky rozložiteľný odpad. Pre zjednodušenie: každá nádoba pri dome/bytovke obsahuje skoro polovicu bioodpadu. Nádoby odchádzajú na skládky aj s odpadom, ktorý tam nepatrí. Práve projekt domáceho kompostovania by mal byť účinnou cestou k tomu, aby sa toto obrovské množstvo zeleného odpadu z kuka nádob na zmesový komunálny odpad eliminovalo či úplne stratilo. Ak by sa v nich takýto odpad totiž nenachádzal, ale priamo by ho občania spracovávali na svojich záhradách, znížilo by sa celkové množstvo komunálneho odpadu, ktorý je vyvázaný z našej obce.

Kompostovanie ako tradícia a nový trend v jednom

Už naši prarodičia dobre vedeli, že ak v prírode nebudú ničím plytvať, ak k nej budú ohľaduplní, dobrom sa im odplatí. To, čo sa javilo ako nevyužitelný odpad a záťaž, dokázali spracovať a ďalej využívať. Reč je o kompostovaní, o vhodnom zaobchádzaní s ničím, čo sa dnes nazýva bioodpad. Kompostovanie je totiž prírode najbližší spôsob, ako nakladať s organickými zbytkami. Tráva, seno, burina, slama, kvety, lístie, šupky z ovocia a zeleniny a iné zvyšky z kuchyne a záhradky môžu byť mikroorganizmami rozložené

a vytvoria kvalitný humus, ktorý je prírodným hnojivom, bohatým na živiny. Pôde sa tak navracia to, čo sa pri pestovaní plodín z nej odčerpáva.

V Čechách aj na Slovensku má kompostovanie veľkú tradíciu. Dokonca oveľa väčšiu, ako v ostatných krajinách. Kompostovali naši prarodičia a dnes sa o to začíname opäť zaujímať. Tradičný spôsob kompostovania v hnojiskách a jamách postupne vystriedalo moderné a funkčnejšie riešenie - kompostovanie v kompostéroch. V nich dochádza k rýchlejšiemu rozkladu biologických odpadov za pomoci vzduchu a pôsobením mikroorganizmov či ostatných pôdných organizmov. Aj napriek tomu, že rozkladný proces v komposté-

(pokračovanie zo strany 8)

mäsa
1,5 kg ryže podlhovastej
kečup najlepšie ostrý
mletá červená paprika
soľ
vegeta
majorán
mleté čierne korenie
3 vajcia
údená slanina
2 kyslé smotany
chlieb tmavý

Kapustové listy predvaríme v osolenej vode. Ryžu uvaríme. (Nie úplne dom mäkka). Medzitým si na bravčovej masti opražíme cibuľku do hnedá (čím viac, tým lepšie). Do misy vložíme mleté mäso, predvarenú ryžu, opraženú cibuľku, 1 PL kečupu, 3 vajcia a všetko poriadne osolíme a okoreníme, pridáme rozpučený cesnak a mletú červenú papriku.

Touto zmesou plníme kapustové listy a balíme ich do rolád, tzv. holúbkov.

Tie kladieme tesne vedľa seba do hlbokého hrnca. Na záver ich zalejeme osolenou vodou tak, aby boli všetky ponorené. Varíme 45 minút na miernom ohni.

Tesne pred koncom pridáme okorený, paradajkový pretlak a paradajky z konzervy. Premiešame, povaríme ešte 5 minút a odstavíme.

Servírujeme na tanier s trochou osmaženej slaninky a kyslej smotany. Kto má chuť, môže holúbky jesť s tmavým chlebom.

Polievka hokkaido

1 tekvicu hokkaido
1 stredne veľký zemiak
1 cibuľa
1 polievková lyžica olivového oleja
2 čajové lyžičky jablčného octu
100 ml bieleho suchého vína (muškátové)
plátok masla
1 čajová lyžička trstinového cukru (môže byť aj javorový sirup)
necelá 1/4 muškátového orecha (alebo na špičku kávovej lyžičky mletého)
soľ a čierne korenie na dochutenie

(pokračovanie na strane 10)

(pokračovanie zo strany 9)

tekvicový olej a tekvicové/slnečnicové semiačka na posypanie (voliteľné)

Najprv si ošúpeme a nakrájame cibuľu. Nemusíme ju krájať na drobno, pretože na konci sa polievka aj tak mixuje. Prichystáme si umytú tekvicu hokkaido, z ktorej vydlabeme stred (dužinu a semienka) a nakrájame si ju na mesiaciky. Tie potom aj so šupou nakrájame na kocky. Následne si prichystáme jeden stredne veľký zemiak, ktorý polievku lepšie zahustí (ak ho nepoužijete, na chuti sa to výrazne neodráža). Zemiak nakrájame na kocky.

V hrnci si rozohrejeme asi jednu polievkovú lyžicu olivového oleja a následne na ňom restujeme nakrájanú cibuľu. Smažíme ju do sklovita a potom k nej pridáme nakrájanú tekvicu a zemiak a zamiešame. Všetko necháme ešte chvíľu smažiť. Potom k surovinám pridáme plátok masla a deci bieleho vína. Keď sa maslo rozpustí, podlejeme všetko vodou (minimálne tak, aby sme všetky suroviny zaliali). Pridáme ešte soľ a čierne korenie podľa chuti a jednu lyžicu trstinového cukru. Všetko dobre premiešame a necháme chvíľku variť, pokiaľ nám zmes nezovrie. Následne trochu stiahneme plameň a necháme pomaly variť asi 15 až 20 minút.

Keď je zemiak i tekvica mäkká, môžeme do polievky nastrúhať necelú štvrtinu muškátového orecha. (Vystačíte si aj s mletým muškátovým orechom, ktorého pridajte na koniec kávovej lyžičky.) Pridáme ešte dve čajové lyžičky jablčného octu, ktorý chuť tekvice skvele podčiarkne. Všetko dobre zamiešame, necháme prevrieť a vypneme. Na záver polievku rozmixujeme a podávať ju môžeme pokvapkanú troškou tekvicového oleja. Skvele chutí aj s troškou tekvicových, slnečnicových alebo ľanových semienok, ktoré sú veľmi zdravé.

Jesenné venčeky

Jeseň nás inšpiruje bohatstvom rastlinných plodov a dovoľuje nám z nich vytvárať zaujímavé a stále dekorácie, ktoré nám môžu prinášať radosť ešte niekoľko rokov.

Veniec z lesných plodov

Jesenné venčeky a dekorácie sa hodia najviac na vchodové

(pokračovanie na strane 11)

roch prebieha na rovnej báze ako v pôde, je možné ho technologicky ovládať a zefektívňovať, aby kvalitného prírodného hnojiva bolo v čo najväčšom množstve a v čo najkratšom čase. V hnojisku, ktoré má na záhrade väčšina ľudí, trvá spracovanie bioodpadu minimálne rok. Kompostér, tým že udržiava teplotu a vlhkosť, túto dobu skraca až o tretinu. Navyše nevyžaduje takú veľkú starostlivosť ako bežné kompostovanie v hnojiskách. Kompostovanie je teda ekologické aj ekonomické riešenie, ktoré zabraňuje vzniku ďalšieho odpadu. Z hľadiska životného prostredia je jednou z najprirodzenejších foriem recyklácie. Zúžitkovaním zeleného odpadu sa získava kvalitné hnojivo a nie je potrebné nakupovať drahé priemyselné výrobky.

AKO VYUŽIŤ VLASTNÝ KOMPOST

Kompost má široké uplatnenie nielen v záhrade ale aj v domácnosti. Ocení ho pôda pri jej zúrodňovaní, trávnik, takmer všetky plodiny, ovocné stromy a taktiež izbové rastliny. Obsahuje totiž nespočetné množstvo výživných látok, ktoré podporujú ich rast. Zároveň sa jeho tvorbou

podieľate na ekologickom spôsobe nakladania s biologickými odpadmi. Je to krásny príklad toho, ako sa vám trocha úsilia dokáže vrátiť v podobe kvalitného domáceho hnojiva, upravenej záhrady a v neposlednom rade čistejšieho životného prostredia.

Kedy je kompost zrelý

Vyzretý kompost má hnedú až tmavohnedú farbu, drobnohrudkovitú štruktúru, nezapácha, ale vonia ako lesná pôda. O zrelosti kompostu sa môžete presvedčiť jednoduchým testom klíčivosti. Do nádobky s vlhkým preosiatym kompostom vysejete semienka žeruchy siatej, a ak počas týždňa väčšina semien vyklíči, môžete kompost použiť v záhrade.

Tipy ako správne použiť kompost

Surový kompost, ktorý sa spracovával po dobu 2 až 6 mesiacov a nie je ešte úplne stabilizovaný je vhodný ako mulč okolo stromov alebo kríkov. Takýto kompost však ešte nie je vhodný k priesadám, keďže je výrazne silný a mohol by mladé rastliny spáliť.

Vyzretý kompost je vhodný na akékoľvek použitie. Výborne sa zapracováva napríklad do pôdy pri zakladaní nových plôch, kde výrazne vylepší pôdnu štruktúru.

Zrelý kompost možno aplikovať do pôdy počas akéhokoľvek vegetačného obdobia avšak ideálne je, ak sa zapracováva jemne, nie príliš hlboko do pôdy a v rovnomernej vrstve. Odporúčaná vrstva kompostu je cca 1 cm, čo je približne 10 litrov kompostu na 1 m² pôdy. Ideálnymi pomocníkmi pri zapracovaní kompostu do pôdy sú hrable a kultivátor.

Odporúča sa zapracovávať kompost do pôdy v menších, ale opakovaných dávkach.

Pred zapracovaním kompostu pri výseve, či pri sadení priesad alebo do trávnik kompost preosejte (napríklad cez záhradné sitko alebo klasické sitko na piesok). Malé častice, ktoré prepadnú cez sito použite ako hnojivo a veľké časti ešte vráťte späť do kompostu, aby sa spracovali na menšie frakcie.

Viac o kompostovaní nájdete na webovej stránke obce www.spisskystiavnik.sk

Zájemcovia o kompostér sa majú možnosť prihlásiť na Obecnú úradu v Spišskom Štiavniku do 15. decembra 2018. Kompostéry budú doručené v priebehu roka 2019.

JRK

Kaštieľ v obrazoch

Kaštieľ v Spišskom Štiavniku je bezpochyby jednou z najvýraznejších a najvýznamnejších stavebných dominánt hornohornádskej doliny, nehovoriac už o prebohatej histórii, ktorá dýcha z každého kúta tejto pamiatky.

Nie je preto div, že či už v minu-

losti, ale aj v súčasnosti bol a je táto dominanta častým zdrojom inšpirácie pre domácich i zahraničných umelcov-maliarov, i nespočetných turistoch, ktorí si ho zvečnili svojimi fotoaparátmi, či mobilmi.

Z tých najznámejších skorších umelcov-maliarov, ktorí preniesli svoje videnie štiavnického kaštieľa na maliarske plátno, je potrebné uviesť predovšetkým Nándora Rákosiho (1832–1884) a jeho olejomalbu „Kaštieľa od juhu“ z roku 1875, ktorý je v majetku spišského biskupstva v Spišskej

Kapitule.

Tento významný maďarský maliar, predstaviteľ romantizmu, vytvoril pomerne rozmerný obraz zrejme na objednávku vtedajšieho spišského biskupa Dr. Jozefa Samassa. Je zaujímavosťou, že na uvedenom obraze môžeme vidieť Štiavničianov v pracovných odevoch z konca 19. storočia pri pasení dobytky a zväzaní sena. Cestu za severnou časťou Kaštieľa lemujú štíhle topole, tak isto i hlavnú cestu od Štiavniku ku Kaštieľu. Vpravo od južnej veže Kaštieľa vidíme strechu dnes

Nándor Rákosi: Pohľad na Kaštieľ v Spišskom Štiavniku (111,5 x 156,5 cm), olej na plátno

Károly Telegy: Krajina s riekou a kaštieľom (70 x 47 cm), olej na plátne

už neexistujúceho kaštieľského mlyna.

Pravdepodobne v tom istom období vznikla tiež olejomalba od ďalšieho významného maďarského maliara – krajinára Telegy Károlyho (1828–1906) s názvom „Krajina s riekou a kaštieľom“.

Obraz zachytáva pohľad na Kaštieľ od západu. Vľavo pod košatými lipami vidíme biele oplotené kaplnky Nepoškvrneného počatia Panny Márie, ďalej vežu kostola Zvestovania panny Márie a samotný kaštieľ. Stredom obrazu sa hadí rieka Hornád, vpravo sa vypína pohorie Slovenského raja. Hlavnú cestu do Kaštieľa lemujú štíhle topole. Telegy Károly bol súčasníkom Nándora Rákosiho, preto môžeme predpokladať, že cestu do Spišského Štiavniku i pobyt v ňom počas prác na obrazoch, absolvovali spoločne. Najmä pre Telegy Károlyho boli krásy slovenskej, (v tom čase ešte „hornouhorskej“) prírody, predovšetkým krásy Vysokých Tatier, ktoré zachytáva v mnohých svojich dielach, nevyčerpateľnou inšpiráciou.

Osobitnú kategóriu zobrazenia toho objektu tvoria dobové kresby, ktoré však vypovedajú mnoho o dávnejších podobách kaštieľa, ktorý prešiel od svojho vzniku mnohými stavebnými úpravami. O autoroch kresieb žiaľ nevieme dnes nič.

Pohľad na Kaštieľ od juhovýchodu od neznámeho autora zo 17. stor. Obrázok je súčasťou diela maďarského historika Lájosa Szadeckéh z r. 1887 Kornýáti Békés Gáspár. Ide o doteraz najstaršiu známu podobu štiavnického kaštieľa, ktorý bol v tom čase majetkom rodiny Tökölyovcov. Medzi južnou okrúhrou vežou (celkom vľavo) a vežou štvorhrannou v ľavej polovici kresby vidíme časť evanjelickej „Tökölyho kaplnky“ (tá však bola ku renesančnému kaštieľu pristavená až v roku 1669, keď bol jeho pánom Žigmund Tököly). Kaplnka neskôr, po rekatolizácii štiavnického panstva a zmene vlastníka kaštieľa, slúžila jezuitom a za čias spišského biskupa Bélika bola v roku 1834-36

prestavaná v pseudogotickom slohu do dnešnej podoby a je zasvätená Zvestovaniu Panny Márie. Úplne vľavo, za horizontom Dubiny vidíme tatranské štíty. Zľava Pyšný štít, Lomnický štít, Vidlový hrebeň a Kežmarský štít, v čase vzniku kresby však mali štíty iné pomenovania. Zaujímavosťou je aj bujná vegetácia okolo celého objektu.

Ďalší pohľad na kaštieľ zachytáva jeho podobu pravdepodobne pred rokom 1930. V tomto prípade ide o kolorovanú kresbu zachytávajúcu kaštieľ od juhovýchodu. Na tomto obrázku je zachytený zaujímavý detail. Celkom vpravo vidíme roh už neexistujúceho kaštieľského mlyna.

Zaujímavým vyobrazením kaštieľa z roku 1927 tvorí architektonický návrh jeho rekonštrukcie po požiari v r. 1925.

Architektonické návrhy pre zamýšľanú rekonštrukciu v r. 1930.

Kolorovaná kresba - pohľad na kaštieľ pred jeho rekonštrukciou v roku 1930

(pokračovanie zo strany 10)

dvere. Ako základ je použitý slamený veniec kúpený v obchode. Na prechádzke si nazbierajte lesné plody najlepšie v strapcoch aj so stonkami a len na vás záleží, či si ich veniec upevníte ešte čerstvé alebo si ich necháte vysušiť. V tomto prípade sa plody nelepia, ale sa na veniec uchyťávajú pomocou drôtu. Použiť môžete plody jara-biny, divý chmeľ, dubové listy, hloh alebo pláňky. Fantázii sa medze nekladú.

Dekorácie k Pamiatke zosnulých

Ak si chceme vyrobiť dekoráciu na hrob sami, môžeme povoliť uzdu svojej fantázie naplno. Jeseň je v znamení inšpirácie a tiež mnohých vhodných prírodných materiálov – farebné lístie, okrasné plody, vetvičky, mach a podobne. Poprechádzajme sa teda v prírode a možno budeme žasnúť, aké prírodné ozdoby nájdeme.

Nebojme sa na akýkoľvek druh venca použiť prírodné ozdoby, ako sú sušené kvetiny, sušené šípky, brečtan, imelo, granátové jablká, jarabinu, šišky, bobkový list, kamienky, mušličky, gaštan, žalude a podobne. Kvetiny zásadne vyberáme tak, aby na hrobe vyzerali esteticky a podčiarkovali pietnosť miesta. Mali by byť nižšie, aby neprekryvali mená na náhrobku a zároveň by nemali byť pestrofarebné. Aj tu platia zásady, že v jednoduchosti je sila a menej býva viac.

Fotohádanka

Do našej súťaže FOTOHÁDANKA z Obecného spravodajcu č. 3/2018 sme dostali dve správne odpovede. Na obrázku bola hlava z kladivkového šrotovníka, ktorý sa používa na mletie obilnín.

Zo správnych odpovedí sme vyžrebovali súťažiaca Martu Brachňákovú z ulice Kvetnej. Výherkyňa si odmenu prevzala na Obecnú úradu v Spišskom Štiavniku.

Dôležité telefónne čísla

- SOS - 112
- Hasiči - 150
- Záchraná služba - 155
- Polícia - 158
- Lekárska služba prvej pomoci Poprad - 712 51 11
- Elektrina - 0850 123 333
- Plyn - 0850 111 727
- Poruchy verejného vodovodu Poprad - 772 95 48
- Call centrum Veolia PVPS Poprad - 0850 111 800
- T-Com
- informácie o telefónnych číslach - 1181
- ohlasovňa porúch - 12 129
- centrum služieb zákazníkom - domácnosti - 0800 123 456
- centrum služieb zákazníkom - firmy - 0800 123 500

Pohľad na Kaštieľ od juhu z architektonického návrhu významného architekta, dizajnéra a etnografa európskeho významu prvej polovice 20. stor. Dušana Samuela Jurkoviča.

Na tomto architektonickom návrhu vidieť úplne vľavo dole podzemný kanál, ktorým bola privádzaná voda na mlynské koleso oproti stojaceho mlyna. Žiaľ, mlyn už neexistuje.

Architektonický návrh Dušana Jurkoviča – pohľad od východu.

Súčasný podoby kaštieľa:

Zaiste existuje ešte mnoho malieb či kresieb od profesionálnych i amatérskych výtvarníkov, ktorých oslovila dominanta Spišského Štiavniku a ktorí ho zvečnili

vo svojich dielach. Je nesmiernou škodou, že v súčasnosti jeho prádávne múry zívajú prázdnotou a ubiehajúci čas a podtatranská klíma sa podpisujú čoraz výraznejšie na jeho zovňajšku.

Škoda preškoda, že jeho súčasný majiteľ nenašiel doposiaľ spôsob, ako ho prebudíť k životu.

Počiatky štiavnického kaštieľa siahajú do konca 16. storočia, keď sa štiavnické panstvo rozhodlo kúpiť Sebastian Tököli. Kaštieľ bol dostavaný v roku 1619 a pri jeho výstavbe bol použitý stavebný materiál z vtedy už zbúraného neďalekého kláštora cistercov, ktorý dal podpáliť a do základov zbúrať kapitán hornouhorskej vojenskej posádky Gašpar Šeredy. Cisterciti ho už pred tým opustili a stal sa len útočiskom

muránskych zbojníkov.

Koncom roka 2019 uplynie presne 400 rokov od jeho dokončenia, čo vytvára priestor pre obec i organizácie v obci, aby túto skutočnosť dali patrične do povedomia jednak samotným občanom obce i ostatnej verejnosti. Malo by to prispieť k zvýšenému záujmu kompetentných o tento štiavnický stavebno-historický skvost, rozvoj cestovného ruchu a z toho vyplývajúceho ekonomickému benefitu pre samotnú obec. Tu sa črtá mnoho možností ako túto jedinečnú kultúrno-historickú pamiatku oživiť v spolupráci s majiteľmi objektu, Popradským múzeom a miestnymi podnikateľskými subjektmi.

Ján Šavel

Emil Mlynárčik: Pohľad na Kaštieľ z juhu - olej na plátne

Vesmír nás stále prekvapuje...

V lete ponúka nočná obloha nádherné divadlo.

Dňa 27. júla 2018 sme mohli pozorovať úplné zatmenie Mesiaca, ktoré trvalo 103 minút. Mesiac mal typickú červenú farbu, ktorá bola spôsobená lomom svetla na zemskej atmosfére. V tú noc sa dal pozorovať aj úkaz, tzv. opozícia planéty Mars. Na oblohe sa Mars nachádzal tesne pod Mesiacom.

V auguste sme mohli pozorovať najočakávanejšiu a najobľúbenejšiu astronomickú udalosť - meteorický roj Perzeíd. Roj

dosiahol maximum 12. augusta 2018. Nočné teploty dosahovali v Spišskom Štiavniku 21°C, tak sme si ho mohli vychutnať v celej kráse. Perzeídy boli viditeľné voľným okom. Nočnú oblohu preťalo priemerne 50 - 70 meteorov za hodinu.

Martina Mizerová

Zatmenie Mesiaca (foto M. Mizerová)

viac
čítajte
na
spisskystiavnik.sk

OBECNÝ ÚRAD • STAVEBNÝ ÚRAD • ÚRADNÉ HODINY • KONTAKT • REDAKČNÁ RADA

OBECNÝ ÚRAD SPIŠSKÝ ŠTIAVNIK
HORNÁDSKA 241
059 14 SPIŠSKÝ ŠTIAVNIK
IČO: 00326569

TELEFÓN: +421 (52) 788 56 01- 03
FAX: +421 (52) 788 56 02
INTERNET: WWW.SPISSKYSTIAVNIK.SK

PONDELOK: 7.00-12.00, 12.30-15.00
UTOROK: NESTRÁNKOVÝ DEŇ
STREDA: 7.00-12.00, 12.30-17.00
ŠTVRTOK: NESTRÁNKOVÝ DEŇ
PIATOK: 7.00-12.30

STAVEBNÝ ÚRAD
PONDELOK: 9.30-11.30 - ING. ZAVACKÁ

OBECNÝ SPRAVODAJCA • ŠTVRŤROČNÍK OBYVATEĽOV SPIŠSKÉHO ŠTIAVNIKA • VYDÁVA OČÚ V SPIŠSKOM ŠTIAVNIKU • REDAKČNÁ RADA: MAROŠ JAVORSKÝ, BC. MÁRIA KLEINOVÁ, OĽGA RÁKOCIOVÁ, ANTONIA ZUMMEROVÁ, MGR. MÁRIA MARTINKOVÁ, MGR. MARTINA MIZEROVÁ
ING. ONDREJ GALOVIČ • GRAFICKÁ ÚPRAVA: © TOMÁŠ BUJNA - /DIELŇA GRAFIKY NZW - NZW. SK • VYCHÁDZA V NÁKLADE 500 KS • NEPREDAJNÉ • UZÁVIERKA NASLEDUJÚCEHO ČÍSLA BUDE 15. JANUÁRA 2019 • E-MAIL: REDAKCIA@SPISSKYSTIAVNIK.SK •

DÁTUM VYDANIA: 25. OKTÓBRA 2018 • REGISTRAČNÉ ČÍSLO EV 4002/10 • ISSN 1339-5602